

RUTES PIRINEUS
Rutes de muntanya, senderisme i excursions

Famílies
i nens

Llacs, rius
i cascades

Flora i fauna

Català

Estanys d'Ensagents i Alt del Griu (2.879m)

Descobrim el popular estany d'Engolasters i recorrem el camí botànic de les Pardines, amb espècies autòctones del país

Escaldes-Engordany, Parròquia d'Escaldes-Engordany, Andorra

Dificultat Mitjana

Temps total efectiu 3:40h

Distància total 13,8 km

Desnivell acumulat 250m

Altitud mínima 1.496m

Altitud màxima 1.644m

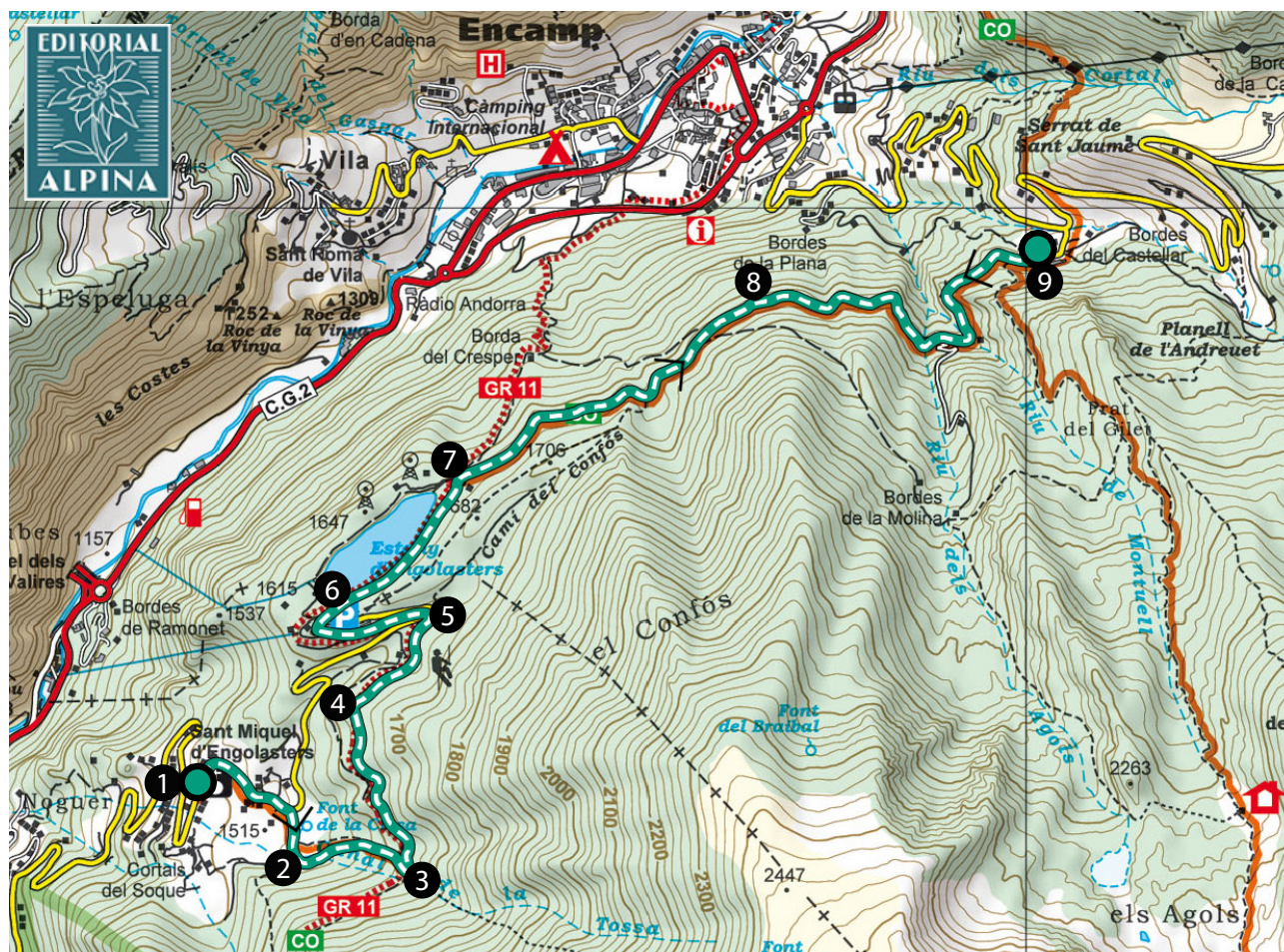
Punt de sortida / arribada Sant Miquel d'Engolasters

Població més propera Escaldes-Engordany

Andorra
www.visitandorra.com

Andorra. 1:40.000. Editorial Alpina.

 itinerari

 sentit de la ruta

 inici / final

PUNTS IMPORTANTS DE PAS (WAYPOINTS)

Punt de pas	Temps	Altura	Latitud	Longitud
1 Església de Sant Miquel d'Engolasters	0:00h	1.502m	42.511374°	1.560565°
2 Zona de pícnic de la Font de la Closa	0:10h	1.520m	42.509259°	1.564583°
3 Enllaç amb el GR 11 i el circuit de les Fonts	0:25h	1.640m	42.508816°	1.570034°
4 Mirador del túnel	0:45h	1.640m	42.514053°	1.567153°
5 Cruïlla amb la carretera asfaltada	1:00h	1.638m	42.517415°	1.570936°
6 Estany d'Engolasters	1:10h	1.628m	42.517823°	1.566825°
7 Camí de les Pardines	1:20h	1.626m	42.522468°	1.572422°
8 Mare de Déu de l'Ecologia	1:50h	1.620m	42.528416°	1.585728°
9 Punt final del camí de les Pardines	2:10h	1.602m	42.530181°	1.599157°
1 Església de Sant Miquel d'Engolasters	3:40h	1.502m	42.511374°	1.560565°

Sistema de coordenades geogràfiques. Datum WGS84

Estany de les Abelles i pics d'Envalira (2.823m i 2.818m)

EL MILLOR D'AQUESTA RUTA

- ✓ Les **vistes panoràmiques** dels pics de Casamanya, la serra de l'Estanyó i la Cabaneta.
- ✓ El **sender botànic** del camí de les Pardines.
- ✓ El **llac d'Engolasters** i el camí hidroelèctric d'Engolasters.
- ✓ L'església romànica de **Sant Miquel d'Engolasters**.

INTRODUCCIÓ

Excursió lineal de quasi 14 km de longitud (anada i tornada) amb inici a l'església de Sant Martí d'Engolasters. Visitem el llac d'Engolasters i recorrem el camí de les Pardines. L'itinerari està senyalitzat com el Camí Interparroquial que va de Sant Martí d'Engolasters fins a Prats. El camí és força planer i no té cap dificultat, a excepció del desnivell i la distància que cal superar. És ideal per fer en família.

Aquest itinerari ens permet conèixer l'entorn de l'estany d'Engolasters, a la parròquia d'Escaldes-Engordany, tot seguint un tram del camí que uneix Sant Miquel d'Engolasters amb Sant Miquel de Prats, ja a la parròquia de Canillo. La ruta recorre el Camí Hidroelèctric d'Engolasters, el camí del Canal i el circuit de les Fonts fins al llac d'Engolasters i continua pel sender botànic de les Pardines. L'estany d'Engolasters està situat a 1.622m d'altitud al vessant NO de la Tossa de Braibal, força per sobre del riu Valira d'Orient, entre les parròquies d'Escaldes-Engordany i Encamp, al centre del Principat d'Andorra. Aquesta zona va ser clau pel desenvolupament de l'economia andorrana durant el segle XX, ja que aquí s'hi va construir una gran xarxa de canals per tal d'aprofitar l'aigua del riu Madriu i produir energia hidroelèctrica. L'indret està envoltat de boscos de pi roig i negre, i gaudeix d'àmplies panoràmiques sobre el fons de vall i les seves principals poblacions, com ara Andorra la Vella i Encamp, i dels cims emblemàtics que les envolten.

MÉS INFORMACIÓ

DURADA: Mig dia

TEMPS TOTAL EFECTIU (SENSE PARADES): 3:40h en total. 2:10h des del punt d'inici fins al final del camí de les Pardines i 1:30h per retornar al punt d'inici pel mateix camí.

DESNIVELL ACUMULAT: 250m

DIFICULTAT: Mitjana. És una ruta apta per qualsevol tipus de públic acostumat a realitzar caminades de mig dia i recomanat per a famílies. El camí és ample i està ben senyalitzat.

ÈPOCA: Primavera, estiu i tardor. A l'hivern també, si no hi ha neu.

CARTOGRAFIA: Andorra. 1:40.000. Editorial Alpina.

OBSERVACIONS: Hi ha l'opció de fer una combinació de vehicles, deixant un vehicle al punt final del camí de les Pardines. En aquest cas la longitud de la ruta passa a ser de 6,9 km (la meitat). Per arribar al punt final del camí de les Pardines amb cotxe, a la població d'Encamp hem d'agafar la carretera dels Cortals d'Encamp (CS-220). Poc abans del punt km 3, trobarem la cruïlla de la carretera amb el camí de les Pardines (hi ha un aparcament). Per altra banda, si volem allargar el recorregut, des del final del camí de les Pardines podem continuar fins a Sant Miquel de Prats (aproximadament 5 km) tot seguint la senyalització del Camí Interparroquial (C.I.).

SABIES QUE...

L'estany d'Engolasters forma part de les instal·lacions de captació d'aigua que alimenten la central hidroelèctrica d'Engolasters? L'estany recull l'aigua del canal de Ràmio, que prové de la vall de Madriu, i la del canal de Valira, que prové de Ransol. Aquesta vasta obra hidràulica va dur-se a terme durant els anys trenta del segle passat i va suposar un canvi històric en l'economia i la societat andorrana. Cal destacar que, encara ara, entre el 15% i el 20% de l'energia que es consumeix al Principat es genera en aquestes instal·lacions.

COM ARRIBAR-HI EN COTXE

Arribem a la **rotonda de la carretera d'Engolasters** per la carretera **CG-2** des d'Andorra la Vella (S) o des d'Encamp (N). En aquesta rotonda agafem la carretera **CS-200** i la seguim amunt, passant per diverses urbanitzacions, fins que trobem l'**església de Sant Miquel d'Engolasters**, situada just al costat dret de la carretera. Aproximadament 0,5 km més amunt de l'església trobem l'**aparcament** de la zona de pícnic de la **Font de la Closa**, on podem estacionar els vehicles.

NO ET PERDIS..

Visitar el Museu de l'Electricitat d'Andorra, que està ubicat a l'edifici de la central hidroelèctrica de FEDA. En aquest museu podrem conèixer els elements clau del desenvolupament econòmic del Principat durant el segle XX: l'energia hidroelèctrica i la construcció de carreteres. A més d'aquest vessant divulgatiu, el museu també proposa activitats, exposicions temporals i la ruta guiada pel Camí Hidroelèctric d'Engolasters. El Museu està situat dins de la parròquia d'Encamp, però a tocar d'Escaldes-Engordany.

RECORREGUT

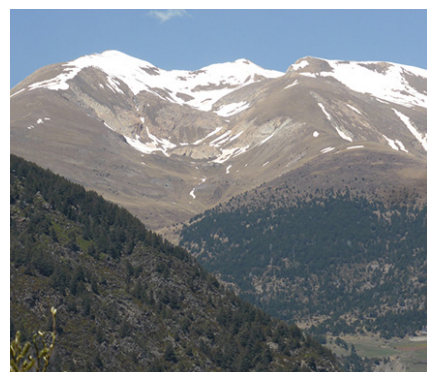
Comencem l'itinerari a **1** l'**església de Sant Miquel d'Engolasters (0:00h - 1.502m)**. Aquesta església romànica, que data d'abans del segle XII, és de planta rectangular i té una sola nau, un absis semicircular orientat a l'E i un porxo que s'hi va afegir posteriorment. Però l'element més destacable d'aquesta església és el seu enorme campanar, desproporcionadament gran en comparació amb la nau.

Pugem seguint la carretera asfaltada uns 500m fins que arribem al desviament de la font de la Closa, on trobem una enorme escultura de metall. Girem a la dreta i seguim una pista de terra que ens porta

fins a la **2 zona de pícnic de la Font de la Closa (0:10h - 1.520m)**. Deixem la pista i travessem la zona de pícnic per l'esquerra. Trobem un cartell del Camí Interparroquial que ens indica el camí de la Canal de la Tossa. Prenem aquest camí en direcció a coll Jovell i l'estany d'Engolasters. Enfilem el camí ample i empedrat, senyalitzat amb marques de pintura grogues i verdes amb les inicials C.I. del "Camí Interparroquial". Seguim amunt per un bosc de pi roig i boix fins que trobem **3 l'enllaç amb el GR 11 i el circuit de les Fonts (0:25h - 1.640m)**. En aquest punt agafem el camí dels Matxos, cap a l'esquerra, en direcció a l'estany d'Engolasters i Encamp. El camí està senyalitzat amb les marques blanques i vermelles del sender de gran recorregut GR 11. Passem per sota d'unes parets de granit equipades amb ancoratges on es practica l'escalada esportiva i arribem a la **zona de berenada de la Font dels Corralets**. Aquí trobem unes taules, una font i un cobert on aixoplugar-se en cas de pluja.

Continuem ara per un camí ample i amb baranes, adaptat per a persones amb deficiència visual. El camí continua planejant, per l'interior d'un bosc de pi roig i boix, tot passant per sota d'alguns ressalls granítics. Deixem de banda el circuit esportiu que baixa cap a l'esquerra i seguim planejant fins a la font de les Molleres. Durant aquest tram gaudim d'una bona panoràmica d'Andorra la Vella amb el Solà d'Andorra i el Solà d'Enclar. Passem per la font de les Molleres i continuem fins a una bifurcació. Els dos camins, que ara se separen, s'ajuntaran més endavant. Nosaltres agafem el de l'esquerra, seguint les marques blanques i vermelles del GR 11. Arribem a un túnel. Just a mà esquerra hi veiem un bon mirador, podem accedir-hi per unes escales. Des del **4 mirador del túnel (0:45h - 1.640m)** gaudim d'una àmplia panoràmica. El coll Jovell a l'esquerra, amb el Camp de Claror al seu darrera, la vall d'Andorra amb la capital del Principat en primer pla, el Solà d'Enclar i el pic de Carroi. I cap a la dreta, el pic de Padern.

Deixem el mirador i travessem el túnel. Aquest camí ressegueix gran part del canal de Ràmio, que recull les aigües de la vall de Madriu i les condueix cap a Engolasters per a la producció d'energia elèctrica. Aquesta gran infraestructura hidroelèctrica es va construir durant els anys 30 i 40 del segle XX, i va representar un gran avenç pel Principat. Després del túnel tornem a enllaçar amb l'altre camí i continuem pel sender adaptat fins a la font de les Ordigues. Deixem un altre trencall enrere a l'esquerra i finalment arribem a la **5 cruïlla amb la carretera asfaltada (1:00h - 1.638m)**. Aquí trobem una caseta de fusta habilitada com a punt d'informació i uns quants plafons informatius. Travessem la carretera cap a l'aparcament i retornem a l'asfalt evitant la corba. Seguim uns metres cap amunt per la carretera principal fins que agafem una carretera secundària a l'esquerra, senyalitzada amb el plafó del Camí Hidroelèctric d'Engolasters, el cartell del Camí Interparroquial i les marques de pintura del GR 11. Seguim aquesta pista, que primer baixa suaument i després torna a pujar. Passem pel costat d'un cobert i d'un petit edifici que és un polvorí, lloc on es guardava el material explosiu utilitzat per perforar la roca durant la construcció dels canals que alimentaven el llac d'Engolasters. Al capdamunt de la pujada trobem la **casa dels guardes**, l'edifici on s'allotjaven els guardes que vetllaven nit i dia pel bon funcionament de les instal·lacions hidroelèctriques.

Seguim per la carretera que ens condueix en suau baixada fins al llac o **6 estany d'Engolasters (1:10h - 1.628m)**. A partir d'aquí la carretera es converteix en una ampla pista de terra que ressegueix tot el llac fins arribar a uns restaurants. Després dels restaurants trobem una cruïlla. Aquí deixem el GR 11, que davalla cap a Encamp, i nosaltres continuem a la dreta, cap al **7 camí de les Pardines (1:20h - 1.626m)**. Al començament del camí trobem un gran plafó amb un mapa i informació sobre aquest sender botànic. Passem una barrera que barra el pas als vehicles motoritzats i continuem per aquest viarany que ressegueix el traçat del canal de Valira, procedent de Ransol i que recull les aigües que baixen de les diverses valls secundàries que hi ha a la zona. Durant el camí trobem diferents panells interpretatius que ens expliquen els diferents ambients que ens podem trobar a les muntanyes andorranes i les seves plantes més característiques.

El camí és ample i totalment pla. Segurament hi trobarem d'altres senderistes i possiblement alguns ciclistes, donat que és ideal per passejar-hi i és fàcil accedir-hi tant des d'Encamp com des d'Escaldes-Engordany. Durant el recorregut pel camí de les Pardines passem majoritàriament per un bosc de pi roig, però a banda i banda del camí també hi trobem altres tipus d'arbres caducifolis, com bedolls o gatsaules. Cap al final del recorregut, en el vessant més obac, apareix un bosquet de pi negre amb neret, típic dels indrets amb forta innivació. Durant el recorregut veiem, al vessant d'enfront, una enorme cicatriu a la muntanya. Es tracta d'una zona sense arbres a causa d'un incendi que va afectar el bosc del Tosquer i la pala de Rep l'any 2001. Passem el trencall del camí del Confós, que puja cap a la dreta. Més endavant deixem enrere el camí del refugi de les Agols i arribem al petit oratori de la **8 Mare de Déu de l'Ecologia (1:50h - 1.620m)**. Seguim avançant i gaudim d'àmplies vistes sobre Encamp i les muntanyes de la capçalera de la vall, amb els pics de Casamanya, la serra de l'Estanyó, amb la vall de Montaup que davalla cap a Canillo, el pic de la Cabaneta i la vall de Riu.

El camí va girant cap a l'E i voreja una petita vall per on baixen les aigües procedents de la conca dels Agols. A l'altre costat observem un vessant molt inclinat i un esperó rocós, per on passarem més endavant. Travessem el riu dels Agols per un pont de fusta. Just després trobem el camí de les Bordes de la Molina que marxa a la dreta i, una mica més endavant, a l'esquerra, el camí del Grau de la Molina, que baixa cap a les Bordes de La Plana. Seguim vorejant la vall fins que trobem un altre pont que ens permet creuar el riu de Montuèll, on trobem una zona amb taules i una font. Seguim girant, ara orientant-nos cap al N, i arribem al túnel de les Pardines, que ens permet creuar l'esperó rocós d'aquest tram del recorregut. Dins del túnel trobem diversos plafons interpretatius de la flora del camí de les Pardines. Continuem avançant pel vessant obac. Deixem a mà dreta un altre

Estany de les Abelles i pics d'Envalira (2.823m i 2.818m)

camí que puja cap al refugi d'Agols i, tot seguit, arribem al **9 punt final del camí de les Pardines (2:10h - 1.602m)**, on trobem una barrera que impedeix el pas als vehicles i un aparcament. Aquest aparcament també és accessible des d'Encamp, seguint la carretera dels Cortals d'Encamp (CS-220) fins una mica abans del punt km 3, on trobem la cruïlla de la carretera amb la borda de les Pardines i l'aparcament.

En aquest punt nosaltres fem mitja volta. Si continuéssim la ruta pel Camí Interparroquial que uneix la parròquia d'Escaldes-Engordany amb la de Canillo arribaríem a Sant Miquel de Prats. Desfem el camí de les Pardines fins a la zona de picnic del llac d'Engolasters on enllacem amb el GR 11, que ens condueix pel camí de les Fonts fins a la cruïlla amb el camí de la Canal de la Tossa. Deixem el GR 11 i davallam cap a l'àrea de picnic de la Font de la Closa i **1 l'església de Sant Miquel d'Engolasters (3:40h - 1.502m)**, punt final del recorregut.

LA LLEGENDA DEL LLAC D'ENGOLASTERS

Tots els estanys que hi ha a Andorra són d'origen glacial excepte el d'Engolasters. Diu la llegenda que on ara hi ha el llac d'Engolasters fa molts i molts anys hi havia una vall planera i fèrtil i una vila molt pròspera. Un dia fred d'hivern, que feia molt mal temps, va arribar al poble un captaire demanant aixopluc i quelcom per menjar. L'home va anar al forn a demanar un tros de pa però la fornera no li va voler donar. El pobre home es va posar a plorar al veure's desamparat. Només la minyona de l'hostal, al veure'l, va compadir-se d'ell i li va donar menjar. El captaire li va donar les gràcies pel seu gest, però li va dir que fugís de pressa del poble, que encara hi era a temps. El captaire va desaparèixer i quan la minyona encara no havia fet ni cent passes, va començar a ploure a bots i barrals. Va caure tanta aigua que el poble va desaparèixer sota l'aigua, juntament amb tots els seus habitants. Aquest va ser el càstig per l'avarícia d'aquella gent. Diuen que, en dies de temporal, se sent una veu que surt des del fons del llac que diu: "Feu caritat als pobres!".

Estany de les Abelles i pics d'Envalira (2.823m i 2.818m)

QUÈ MÉS PODEM VISITAR?

Centre d'Interpretació de l'Aigua i del Madriu (CIAM)

El Museu de l'Aigua és un exemple capdavanter en museografia on s'utilitzen recursos sensitius i experimentals per aprendre de forma lúdica. El que més sorprèn del museu, és que podrem caminar sobre l'aigua del riu Valira d'Orient, banyar-nos sota una cascada sense mullar-nos i jugar en una plaça de vapor d'aigua.

Coordenades GPS: 42.509130° 1.543802°

Via Ferrada Bony d'Esquers

Aquesta via ferrada té una longitud de 350m i 250m de desnivell. La seva dificultat és mitjana. La via ferrada del Roc d'Esquers és molt popular i destaca per la seva longitud i la gran qualitat dels seus passos verticals. La via també disposa d'un petit pont tibetà al final del recorregut. S'accedeix a la via des de la carretera d'Engolasters, a la cruïlla de l'entrada a la Vall del Madriu. Aproximació: 0:05h. Via: 3:50h. Tornada: 1:40h.

Coordenades GPS: 42.502978° 1.554088°

Centre termal i lúdic Caldea

Caldea és el centre termal i lúdic per excel·lència d'Andorra. Aquest centre, inaugurat l'any 1994, ens permet descobrir i gaudir dels beneficis de les aigües termals. Ofereix hidromassatges, banys, piscines, corrents, cascades,... i tot el que et pugueu imaginar per tal de gaudir de l'aigua i relaxar-nos. Es troba situat al bell mig del Principat, a Escaldes Engordany.

Coordenades GPS: 42.511611° 1.537232°

Totes les rutes han estat realitzades sobre el terreny per RUTES PIRINEUS. Les rutes poden variar molt en funció de l'època de l'any, de la neu i de les condicions meteorològiques. La senyalització (marques, panells, balises) que podem trobar al llarg de la ruta també pot variar amb el temps. RUTES PIRINEUS no es responsabilitza de qualsevol mal ús de les seves guies i recomana que cadascú sigui responsable i prudent a la muntanya. Així mateix, us convidem a documentar-vos amb llibres i guies especialitzades per complementar la informació aquí descrita. Tots els temps són efectius i prenen un caràcter orientatiu, no s'han tingut en compte les parades per petites que siguin. Per qualsevol suggeriment, RUTES PIRINEUS us convida a enviar un correu a info@rutespirineus.cat.

Descobreix tot el que t'ofereim i viu els Pirineus com mai ho has fet!

Guies Web i Pdf gratuïtes

Posem a la teva disposició guies web i PDF -rutes de senderisme i d'alta muntanya que et pots descarregar gratuïtament-, uns continguts de qualitat i fiables elaborats per professionals de la muntanya per tal que puguis descobrir els Pirineus al teu aire!

Sortides i excursions guiades

Disposem d'un calendari de sortides organitzades o et podem preparar una proposta personalitzada a mida. Crestes i ascensions, naturalesa, parcs naturals, travesses,... Amb Rutes Pirineus descobriràs tots els secrets del Pirineu de la mà dels millors guies de muntanya!

Recomanacions Rutes Pirineus

Us recomanem els millors establiments que hi ha a prop de les rutes de senderisme i alta muntanya que us proposem a la web. Hotels, restaurants, museus, artesans, esports d'aventura,... tots revisats pel nostre equip perquè la teva experiència als Pirineus sigui inoblidable!

Serveis per a organismes i empreses

Creem i elaborem continguts d'itineraris de senderisme i d'alta muntanya per a organismes i empreses (díptics, tríptics, format web, APP per a mòbils,...). També us oferim la possibilitat de patrocinar els nostres continguts i així promocionar-vos en diversos espais de la nostra web.

www.rutespirineus.cat | info@rutespirineus.cat